LEKCJA 1 Z 4 · „LATARNIK" – CYKL LEKCJI

„Jestem jak statek, który jeśli nie wejdzie do portu, to zatonie" – Skawiński i jego tułaczka

Lekcja 1 z 4. **Pytanie lekcji:** Dlaczego stary żołnierz tak bardzo chce zostać latarnikiem? „Latarnik" jest na liście lektur klas 7–8 jako krótki utwór poznawany w całości. Przed cyklem uczniowie czytają całą nowelę; potrzebne fragmenty są wydrukowane na kartach pracy.

Przedmiot	Język polski
Klasa	klasy 7–8
Cykl	„Latarnik" – cykl lekcji – lekcja 1 z 4
Temat lekcji	**„Jestem jak statek, który jeśli nie wejdzie do portu, to zatonie" – Skawiński i jego tułaczka**
Czas	45 minut
Metody	rozmowa wprowadzająca (zdjęcie latarni lub rysunek na tablicy), praca z tekstem informacyjnym, czytanie z podziałem na role, tabela „świadectwa i historia", mapa cech bohatera, karteczka na wyjście
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy 1 (tekst informacyjny i fragmenty z części I), tabela „Co mówi tekst – jak to rozumieć" (dodatek), streszczenie tułaczki Skawińskiego (dodatek), mapa świata (ścienna albo wyświetlona)

Cel ogólny

Poznanie bohatera noweli na podstawie rozmowy z konsulem i opisu jego losów oraz rozpoznanie cech noweli.

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń wyjaśnia, dlaczego Falconbridge musi szybko znaleźć latarnika i jakie warunki musi spełnić kandydat.
- Uczeń odczytuje „świadectwa” Skawińskiego i łączy je z wydarzeniami historycznymi XIX wieku.
- Uczeń wskazuje porównanie bohatera do statku i wyjaśnia jego znaczenie.
- Uczeń charakteryzuje Skawińskiego, podając co najmniej dwie cechy z cytatem.

Cele w języku ucznia

- Dowiesz się, kim jest Skawiński i dlaczego tak bardzo chce zostać latarnikiem.
- Odczytasz, o czym mówią krzyże starego żołnierza.
- Nazwiesz cechy bohatera i poprzesz je cytatami.

Wymagania z podstawy programowej

- **I.1.3 (kl. IV–VI)** – rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę i powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe […]
- **I.1.9 (kl. IV–VI)** – charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach
- **I.1.4 (kl. IV–VI)** – zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, […] oraz określa ich funkcje
- **I.1.10** – wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, społeczny

Źródło: podstawa programowa z 2017 r. w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996) – obowiązuje w klasach 5–8 w roku szkolnym 2026/2027.

Kryteria sukcesu

- Potrafię powiedzieć, gdzie i kiedy Skawiński zostaje latarnikiem.
- Potrafię połączyć co najmniej dwa krzyże Skawińskiego z wydarzeniami z historii.
- Potrafię wyjaśnić porównanie „jestem jak statek”.
- Potrafię podać dwie cechy Skawińskiego i poprzeć je cytatami.

PIERWSZA ŁAWKA

Przebieg noweli – oś do całego cyklu

Część	Najważniejsze zdarzenia (według pełnego tekstu)
I	Latarnik w Aspinwall przepadł bez wieści w czasie burzy. Konsul Stanów Zjednoczonych w Panamie, Izaak Falconbridge, musi w ciągu dwunastu godzin znaleźć następcę. Zgłasza się stary Polak Skawiński, pokazuje krzyże za walki i dostaje posadę. Wieczorem po raz pierwszy zapala latarnię i wspomina swoje dawne nieszczęścia.
II	Mijają tygodnie. Skawiński jest szczęśliwy: czyści soczewki, patrzy na morze, karmi mewy. W niedziele chodzi do kościoła w Aspinwall i czyta gazety. Z czasem przestaje bywać w mieście i zapomina o świecie poza wysepką.
III	Łódź przywozi paczkę od polskiego Towarzystwa w New Yorku – są w niej polskie książki. Skawiński czyta początek „Pana Tadeusza", płacze, oddaje ptakom całą żywność i czyta do zmierzchu. Zasypia i śni o rodzinnej wsi. Budzi go strażnik Johns: latarnia nie świeciła, łódź z San-Geromo rozbiła się na mieliźnie (nikt nie utonął). Skawiński traci posadę i odpływa statkiem do New Yorku – z książką na piersiach.

Świadectwa skawińskiego – co mówi tekst i jak to rozumieć

Co mówi tekst	Jak to rozumieć (kontekst)
„Ten krzyż dostałem w roku trzydziestym"	walka w powstaniu listopadowym 1830–1831
„hiszpański z wojny karlistowskiej"	wojna domowa w Hiszpanii w latach 30. XIX w.
„trzeci to legia francuska"	służba w legii francuskiej; w cz. III jest mowa o walkach „w Algerze"
„czwarty otrzymałem na Węgrzech"	powstanie węgierskie 1848–1849, w którym walczyli też Polacy
„biłem się w Stanach przeciw południowcom"	wojna secesyjna w USA (1861–1865), po stronie Północy
„W czterdziestym dziewiątym roku wyjechał do Ameryki" (cz. III)	rok 1849

PIERWSZA ŁAWKA

Rozmowa z konsulem do czytania z podziałem na role

— Skąd jesteście?

— Jestem Polak.

— Coście robili dotąd?

— Tułałem się.

— Latarnik powinien lubić siedzieć na miejscu.

— Potrzebuję odpoczynku.

— Czy służyliście kiedy? Czy macie świadectwa uczciwej służby rządowej?

Stary człowiek wyciągnął z zanadrza spłowiały jedwabny szmat, podobny do strzępu starej chorągwi. Rozwinął go i rzekł:

— Oto są świadectwa. Ten krzyż dostałem w roku trzydziestym. Ten drugi jest hiszpański z wojny karlistowskiej; trzeci to legia francuska; czwarty otrzymałem na Węgrzech. Potem biłem się w Stanach przeciw południowcom, ale tam nie dają krzyżów — więc oto papier.

[…]

— Wszelako na latarnika wydajecie mi się za starzy.

— Sir — ozwał się nagle kandydat wzruszonym głosem. — Jestem bardzo znużony i skołatany. Dużo, widzicie, przeszedłem. Miejsce to jest jedno z takich, jakie najgoręcej pragnę otrzymać. Jestem stary, potrzebuję spokoju! Potrzebuję sobie powiedzieć: tu już będziesz siedział, to jest twój port. Ach, Sir! To od was tylko zależy. Drugi raz się może taka posada nie zdarzy. Co za szczęście, że byłem w Panamie… Błagam was… Jak mi Bóg miły, jestem jak statek, który jeśli nie wejdzie do portu, to zatonie… Jeśli chcecie uszczęśliwić człowieka starego… Przysięgam, że jestem uczciwy, ale… Dość mam już tego tułactwa…

Niebieskie oczy starca wyrażały tak gorącą prośbę, że Falconbridge, który miał dobre, proste serce, czuł się wzruszony.

— Well! — rzekł. — Przyjmuję was. Jesteście latarnikiem.

Henryk Sienkiewicz, „Latarnik", część I. Tekst: wolnelektury.pl (domena publiczna).

Przebieg lekcji

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–5 min	Wejście: kto pilnuje światła?	• Rysuje na tablicy latarnię na skale i pyta: „Po co statkom latarnia? Kto pracował w latarni, zanim zrobiono je automatyczne?". • Podaje temat, cele i kryteria sukcesu. Zapisuje pytanie lekcji: „Dlaczego stary żołnierz tak bardzo chce zostać latarnikiem?".	• Odpowiadają, np.: „Żeby statki nie wpadły na skały", „Latarnik musiał zapalać światło co wieczór". • Zapisują temat i pytanie lekcji.
5–13 min	Nowela i jej tło: tekst informacyjny	• Poleca przeczytać po cichu tekst „Skąd się wziął «Latarnik»" (zadanie 1 na karcie) i wykonać zadania 1.1–1.2. • Pokazuje na mapie Panamę i Aspinwall (dziś Colón). Zapisuje na tablicy: nowela – krótki utwór epicki, jeden wątek, punkt	• Czytają tekst i rozwiązują zadania 1.1–1.2. • Jedna osoba wskazuje Panamę na mapie; inni dopisują do notatki cechy noweli.

		kulminacyjny, zaskakujące zakończenie. Zapowiada, że punkt kulminacyjny klasa znajdzie na lekcji 3.	
13–23 min	Rozmowa z konsulem – czytanie z podziałem na role	• Dzieli role: narrator, Falconbridge, Skawiński. Prosi, by reszta klasy podkreśliła odpowiedzi Skawińskiego, które mówią o jego przeszłości. • Pyta: „Dlaczego Skawiński odpowiada tak krótko? Kiedy zaczyna mówić więcej i dlaczego?". • Poleca wykonać zadania 2.1–2.2 w parach.	• Czytają fragment. • Zauważają, że na początku odpowiada krótko („Tułałem się", „Potrzebuję odpoczynku"), a dużo mówi dopiero wtedy, gdy konsul uznaje go za zbyt starego. • Wykonują zadania 2.1–2.2.
23–32 min	Świadectwa i historia	• Rozdaje tabelę z dodatku. Pyta: „Za co Skawiński dostał krzyże? Gdzie walczył?". Wyjaśnia krótko, że „w roku trzydziestym" to powstanie listopadowe, a po jego klęsce wielu Polaków musiało wyjechać. • Opowiada w dwóch minutach tułaczkę Skawińskiego (dodatek: farmy, statki, pożar, Amazonka). Pyta: „Co łączy te wszystkie zdarzenia?". Poleca wykonać zadanie 4 (tabela).	• Łączą cytaty z wydarzeniami, np.: „Krzyż z roku trzydziestego – za powstanie listopadowe". • Odpowiadają, np.: „Zawsze, gdy się gdzieś osiedlił, coś mu wszystko zabierało".
32–40 min	Mapa cech Skawińskiego	• Rysuje na tablicy sylwetkę z napisem SKAWIŃSKI. Czyta na głos fragment o charakterze bohatera (zadanie 3 na karcie). • Zbiera cechy z cytatami: wytrwały („Zepchnięty sto razy, rozpoczynał spokojnie swoją podróż po raz setny pierwszy"), honorowy (na Węgrzech nie chciał krzyczeć „pardon"), dobry („oddał chorym wszystką swoją chininę"). • Pyta o porównanie: „Dlaczego Skawiński mówi o sobie «jestem jak statek»? Czym byłby dla niego port?".	• Wykonują zadanie 3 i dopisują cechy do mapy. • Przykładowa odpowiedź: „Statek bez portu w końcu zatonie, a on jest już stary i zmęczony – latarnia to jego port, czyli miejsce odpoczynku".
40–45 min	Podsumowanie: karteczka na wyjście	• Wraca do pytania lekcji. Rozdaje karteczki: „Skawiński chce zostać latarnikiem, bo…" (dokończ jednym zdaniem). • Prosi o samoocenę według kryteriów sukcesu.	• Kończą zdanie, np.: „…po latach tułaczki potrzebuje wreszcie spokoju i stałego miejsca". • Oddają karteczki i pokazują kciukiem, które kryteria spełnili.

Karta pracy do lekcji 1

„Jestem jak statek, który jeśli nie wejdzie do portu, to zatonie” – Skawiński i jego tułaczka

16 pkt
RAZEM

Imię i nazwisko ..... Data ..... Wynik: ..... / 16 pkt

Pamiętaj: Skawiński: „jestem jak statek, który jeśli nie wejdzie do portu, to zatonie”

1 Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

___ / 4 pkt

Skąd się wziął „Latarnik”

Henryk Sienkiewicz wyjechał do Stanów Zjednoczonych w 1876 r. Kilka lat później napisał nowelę „Latarnik”. Utwór ukazał się po raz pierwszy w 1881 r. w warszawskim czasopiśmie „Niwa”. Sienkiewicz podał na początku, że opowiadanie oparł na prawdziwym wypadku, o którym pisał w korespondencji z Ameryki Julian Horain.

Akcja toczy się w Aspinwall nad Morzem Karaibskim, niedaleko Panamy. Dziś to miasto nazywa się Colón. Bohater, stary Polak Skawiński, przez całe życie walczył i tułał się po świecie. Najpierw bił się w roku trzydziestym, czyli w czasie powstania listopadowego (1830–1831). Po klęsce powstania tysiące Polaków musiały wyjechać z kraju. Tę falę wychodźstwa nazywamy Wielką Emigracją.

Nowela to krótki utwór epicki. Ma jeden wątek i wyraźny punkt kulminacyjny, czyli moment największego napięcia, po którym akcja szybko zmierza do końca. „Latarnik” ma trzy części, a zakończenie przynosi zaskakujący zwrot w losie bohatera.

Tekst własny przygotowany do cyklu

1.1 Na podstawie tekstu oceń prawdziwość stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

___ / 3 pkt

1. Nowela po raz pierwszy ukazała się w czasopiśmie „Niwa”.	**P**	**F**
2. Akcja noweli toczy się w Nowym Jorku.	**P**	**F**
3. Sienkiewicz napisał, że oparł opowiadanie na prawdziwym wypadku.	**P**	**F**

1.2 Co według tekstu nazywamy punktem kulminacyjnym?

___ / 1 pkt

A. pierwsze zdanie utworu

B. opis miejsca akcji

C. moment największego napięcia w utworze

D. spis części utworu

2 **Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.** ___ / 3 pkt

Henryk Sienkiewicz, „Latarnik" – rozmowa z konsulem (część I)

— Skąd jesteście?

— Jestem Polak.

— Coście robili dotąd?

— Tułałem się.

— Latarnik powinien lubić siedzieć na miejscu.

— Potrzebuję odpoczynku.

— Czy służyliście kiedy? Czy macie świadectwa uczciwej służby rządowej?

Stary człowiek wyciągnął z zanadrza spłowiały jedwabny szmat, podobny do strzępu starej chorągwi. Rozwinął go i rzekł:

— Oto są świadectwa. Ten krzyż dostałem w roku trzydziestym. Ten drugi jest hiszpański z wojny karlistowskiej; trzeci to legia francuska; czwarty otrzymałem na Węgrzech. Potem biłem się w Stanach przeciw południowcom, ale tam nie dają krzyżów — więc oto papier.

[…]

— Wszelako na latarnika wydajecie mi się za starzy.

— Sir — ozwał się nagle kandydat wzruszonym głosem. — Jestem bardzo znużony i skołatany. Dużo, widzicie, przeszedłem. Miejsce to jest jedno z takich, jakie najgoręcej pragnę otrzymać. Jestem stary, potrzebuję spokoju! Potrzebuję sobie powiedzieć: tu już będziesz siedział, to jest twój port. Ach, Sir! To od was tylko zależy. Drugi raz się może taka posada nie zdarzy. Co za szczęście, że byłem w Panamie… Błagam was… Jak mi Bóg miły, jestem jak statek, który jeśli nie wejdzie do portu, to zatonie… Jeśli chcecie uszczęśliwić człowieka starego… Przysięgam, że jestem uczciwy, ale… Dość mam już tego tułactwa…

Niebieskie oczy starca wyrażały tak gorącą prośbę, że Falconbridge, który miał dobre, proste serce, czuł się wzruszony.

— Well! — rzekł. — Przyjmuję was. Jesteście latarnikiem.

Henryk Sienkiewicz, „Latarnik", część I. Tekst: wolnelektury.pl (domena publiczna). Objaśnienia: tułać się – wędrować bez stałego domu; wojna karlistowska – wojna domowa w Hiszpanii; skołatany – wyczerpany; Sir, Well – (ang.) panie; dobrze

2.1 **Co Skawiński pokazuje konsulowi jako świadectwa swojej służby?** ___ / 1 pkt

A. dyplom szkoły morskiej z New Yorku

B. krzyże zdobyte w walkach i papier ze Stanów

C. zaświadczenie od poprzedniego latarnika

D. listy polecające od kapitanów statków

PIERWSZA ŁAWKA

2.2 **Wyjaśnij, co Skawiński chce powiedzieć słowami „jestem jak statek, który jeśli nie wejdzie do portu, to zatonie”.** ___ / 2 pkt

3 **Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.** ___ / 3 pkt

Henryk Sienkiewicz, „Latarnik” – charakter Skawińskiego (część I)

Zresztą miał cierpliwość Indianina i wielką spokojną siłę oporu, jaka płynie z prawości serca. W swoim czasie na Węgrzech dostał kilkanaście pchnięć bagnetem, bo nie chciał chwycić za strzemię, które mu ukazywano jako środek ratunku, i krzyczeć: pardon. Tak samo nie poddawał się i nieszczęściu. Lazł pod górę tak pracowicie, jak mrówka. Zepchnięty sto razy, rozpoczynał spokojnie swoją podróż po raz setny pierwszy. Był to w swoim rodzaju szczególniejszy dziwak. Stary ten żołnierz, opalony Bóg wie w jakich ogniach, zahartowany w biedach, bity i kuty, miał serce dziecka. W czasie epidemii na Kubie zapadł na nią dlatego, że oddał chorym wszystką swoją chininę, której miał znaczny zapas, nie zostawiwszy sobie ani grama.

Henryk Sienkiewicz, „Latarnik”, część I. Tekst: wolnelektury.pl (domena publiczna). Objaśnienia: pardon – (fr.) łaska, okrzyk poddającego się; chinina – lek na malarię

3.1 **Podaj dwie cechy Skawińskiego i do każdej dopisz pasujący cytat z fragmentu.** ___ / 2 pkt

3.2 **Do czego narrator porównuje wytrwałość Skawińskiego w tym fragmencie?** ___ / 1 pkt

A. do liścia **B.** do statku **C.** do pastucha **D.** do mrówki

4 **Przyporządkuj zdarzenia do właściwych kolumn. Wpisz je w tabelę.** ___ / 6 pkt

powstanie listopadowe wojna karlistowska powstanie na Węgrzech farma w Kalifornii rozbicie tratwy na Amazonce fabryka cygar w Hawanie

walki, za które Skawiński dostał krzyże	niepowodzenia w czasie tułaczki

LEKCJA 2 Z 4 · „LATARNIK" – CYKL LEKCJI

„Życie klasztorne, a nawet więcej niż klasztorne, bo pustelnicze" – latarnia jako port

Lekcja 2 z 4. **Pytanie lekcji:** Czy Skawiński znalazł na wieży szczęście? Lekcja przygotowuje do lekcji 3: uczniowie muszą zobaczyć, jak głęboki jest spokój bohatera, żeby zrozumieć, jak mocno porusza go polska książka.

Przedmiot	Język polski
Klasa	klasy 7–8
Cykl	„Latarnik" – cykl lekcji – lekcja 2 z 4
Temat lekcji	**„Życie klasztorne, a nawet więcej niż klasztorne, bo pustelnicze" – latarnia jako port**
Czas	45 minut
Metody	rozmowa wprowadzająca (cisza w klasie – 30 sekund), czytanie na głos, praca w parach z kartą pracy, tabela „szczęście – cena szczęścia", rozmowa kierowana, karteczka na wyjście
Formy pracy	praca z całą klasą, praca w parach, praca indywidualna
Środki dydaktyczne	karta pracy 2 (fragmenty z części I i II), tablica z tabelą „szczęście – cena szczęścia", audiobook noweli z Wolnych Lektur (do wyboru)

Cel ogólny

Omówienie życia Skawińskiego na wieży: obowiązków latarnika, samotności i obrazów morza w części II.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Cele operacyjne – uczeń po lekcji:

- Uczeń wymienia obowiązki latarnika na podstawie tekstu.
- Uczeń wyjaśnia, dlaczego życie latarnika narrator nazywa „pustelniczym”.
- Uczeń rozpoznaje porównania i uosobienia w opisie morza i życia na wieży oraz określa ich funkcję.
- Uczeń ocenia, czy szczęście Skawińskiego na wieży jest pełne, i uzasadnia ocenę.

Cele w języku ucznia

- Dowiesz się, jak wyglądała praca latarnika.
- Odnajdziesz w opisie porównania i uosobienia i wyjaśnisz, po co są w tekście.
- Ocenisz, czy samotność może dawać szczęście.

Wymagania z podstawy programowej

- **I.1.4 (kl. IV–VI)** – zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, […] oraz określa ich funkcje
- **I.1.15 (kl. IV–VI)** – objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach
- **I.1.7** – określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji
- **I.1.18 (kl. IV–VI)** – wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera

Źródło: podstawa programowa z 2017 r. w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 996) – obowiązuje w klasach 5–8 w roku szkolnym 2026/2027.

Kryteria sukcesu

- Potrafię wymienić trzy obowiązki latarnika.
- Potrafię wyjaśnić, dlaczego życie na wieży jest „pustelnicze”.
- Potrafię wskazać w tekście jedno porównanie i jedno uosobienie i powiedzieć, po co są.
- Potrafię ocenić, czy Skawiński jest na wieży szczęśliwy, i podać przykład.

PIERWSZA ŁAWKA

Fragment z części II do czytania na głos

Nic jednostajniejszego, jak podobne życie na wieży. […] Na wieży brak wszelkich drobnych wrażeń, które w zwykłym życiu uczą stosować wszystko do siebie. Wszystko, z czym styka się latarnik, jest olbrzymie i pozbawione zwartych, określonych kształtów. Niebo — to jeden ogół, woda — to drugi, a wśród tych nieskończoności samotna dusza ludzka! Jest to życie, w którym myśl jest raczej ciągłym zadumaniem się, a z tego zadumania nie budzi latarnika nic, nawet jego zajęcia. Dzień do dnia staje się podobny jak dwa paciorki w różańcu i chyba zmiany pogody stanowią jedyną rozmaitość. Skawiński jednak czuł się tak szczęśliwym, jak nigdy w życiu nie był.

[…] Stary zżył się z wieżą, z latarnią, z urwiskiem, z ławicami piasku i samotnością. Poznał się także i z mewami, które niosły się w załamach skalnych, a wieczorem odprawiały wiece na dachu latarni. Skawiński rzucał im zwykle resztki swego jadła, tak zaś przyswoiły się wkrótce, że gdy to czynił potem, to otaczała go prawdziwa burza białych skrzydeł, stary zaś chodził między ptastwem jak pastuch między owcami.

Henryk Sienkiewicz, „Latarnik", część II. Tekst: wolnelektury.pl (domena publiczna).

Do rozmowy: co jeszcze mówi część II

- Skawiński wstaje o świcie, czyści soczewki latarni i godzinami patrzy na morze.
- W niedzielę chodzi do kościoła w Aspinwall w granatowej kapocie strażniczej z krzyżami na piersi i czyta gazety, szukając wiadomości z Europy („Biedne stare serce!").
- Potem „widocznie zdziczał": przestał bywać w mieście, czytywać gazety i rozmawiać ze strażnikiem Johnsem.
- Narrator mówi, że jego spokój był „tak wielki, że prawie podobny do półśmierci". Zapytaj: „Czy to dobry znak?".

Przebieg lekcji

Czas	Faza	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie
0–5 min	Wejście: 30 sekund ciszy	• Prosi o 30 sekund całkowitej ciszy. Potem pyta: „Jak by to było, gdybyście tak spędzili tydzień? A rok?". • Podaje temat, cele i kryteria. Pytanie lekcji: „Czy Skawiński znalazł na wieży szczęście?".	• Odpowiadają, np.: „Po tygodniu byłoby nudno", „Ktoś zmęczony może by się cieszył". • Zapisują temat i pytanie lekcji.
5–14 min	Praca latarnika	• Czyta na głos fragment o pracy latarnika (zadanie 1 na karcie). Pyta: „Co robi latarnik? Dlaczego narrator mówi, że jest «niemal więźniem»?". • Poleca wykonać zadania 1.1–1.2.	• Wymieniają: utrzymuje latarnię w porządku, w dzień wywiesza flagi według barometru, wieczorem zapala światło, wchodzi po ponad czterystu schodach. • Wyjaśniają: „Nie może opuszczać wysepki poza niedzielą i nikogo tam nie ma".

24–30 min	Argument czy przykład?	• Rozdaje wzorcowy akapit (dodatek). Pyta: „Gdzie jest argument, a gdzie przykład? Które zdanie łączy przykład z tezą?”. • Przypomina: argument to ogólna racja, przykład to konkretne zdarzenie z utworu.	• Podkreślają w akapicie argument (pierwsze zdanie), przykład (scena z książką) i zdanie łączące („To pokazuje, że…”). • Wykonują zadanie 2.
30–41 min	Piszę akapit	• Poleca napisać akapit do tematu z zadania 3 według kryteriów z karty. Chodzi po klasie i podpowiada. • Po 8 minutach prosi o wymianę z sąsiadem i ocenę według kryteriów.	• Piszą akapit (ok. 70–100 wyrazów). • Sprawdzają pracę sąsiada: zaznaczają argument, przykład i zdanie łączące; dopisują jedną uwagę.
41–45 min	Podsumowanie cyklu	• Wraca do pytania lekcji i prosi trzy osoby o odczytanie zdań łączących z akapitów. • Pyta: „Co zostaje Skawińskiemu na końcu noweli?”. Zapowiada sprawdzian i rozdaje powtórkę.	• Odczytują zdania, np.: „To pokazuje, że tęsknota za ojczyzną może być silniejsza niż obowiązek”. • Odpowiadają: „Zostaje mu książka – i ojczyzna w sercu”.

Typowe trudności uczniów

- Uczniowie piszą, że w katastrofie zginęli ludzie. Reakcja: wróć do słów Johnsa – „szczęściem, nikt nie utonął”.
- Uczniowie streszczają całą nowelę zamiast wybrać jeden przykład. Reakcja: kryterium „jedna scena” i wzorcowy akapit.
- Uczniowie mylą argument z przykładem. Reakcja: pytanie kontrolne – „Czy to zdanie mówi o Skawińskim (przykład), czy o ludziach w ogóle (argument)?”.

Ewaluacja lekcji

- Akapity: ile prac ma wszystkie trzy elementy (argument, przykład, zdanie łączące)?
- Sąd nad bohaterem: czy argumenty obu stron miały przykłady z tekstu?
- Ocena koleżeńska: czy uczniowie trafnie wskazali brakujące elementy w pracy sąsiada.

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

„Latarnik” – cykl 4 lekcji: scenariusze, karty pracy, sprawdzian, powtórka, klasy 7–8

Podgląd pokazał 12 z 42 stron. Pełna wersja: 42 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- plan cyklu i wskazówki dla nauczyciela: jak przygotować i przeprowadzić lekcje oraz jak oceniać
- Lekcja 1 (45 min): „Jestem jak statek, który jeśli nie wejdzie do portu, to zatonie” – Skawiński i jego tułaczka – pełny scenariusz (cele, wymagania z podstawy programowej, kryteri
- Lekcja 2 (45 min): „Życie klasztorne, a nawet więcej niż klasztorne, bo pustelnicze” – latarnia jako port – pełny scenariusz (cele, wymagania z podstawy programowej, kryteria sukce
- Lekcja 3 (45 min): „Litwo, ojczyzno moja…” – przebudzenie Skawińskiego – pełny scenariusz (cele, wymagania z podstawy programowej, kryteria sukcesu, przebieg minuta po minucie) i k
- Lekcja 4 (45 min): „Czy Skawiński zawinił?” – ocena bohatera i akapit rozprawki – pełny scenariusz (cele, wymagania z podstawy programowej, kryteria sukcesu, przebieg minuta po min
- sprawdzian w dwóch grupach (A i B, po 22 pkt) oraz klucz odpowiedzi i zasady oceniania do wszystkich kart.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/cykl-lekcji-jezyk-polski-latarnik-klasy-7-8